

DERINIMO PAŽYMA
DĖL ELEKTROS ENERGIJOS REZERVINĖS GALIOS RINKOS TYRIMO ATASKAITOS

Eil. Nr.	Pastaba, pasiūlymas	Pastabų, pasiūlymų vertinimas
	„Lietuvos energijos gamyba“, AB, 2019 m. sausio 14 d. raštas Nr. SD-38	
1.	<p>NordBalt ir LitPol Link jungčių atveju nurodoma, jog jos negali būti panaudotos rezervo paslaugoms įsigyti, nes „rezervinė galia yra suprantama kaip nuolatos užtikrinama galia, kai tuo tarpu NordBalt susitarimo nuostatų analizė aiškiai atskleidžia, kad pagal NordBalt susitarimą jungtimi tarp Švedijos ir Lietuvos užtikrinama ne nuolatinė elektros energija, o tik esant laisvos galios atitinkamoje elektros energijos sistemoje“. Bendrovė prašo paaiškinti, ar BRELL susitarimo kontekste tarp šalių dalis pralaidumų yra rezervuojama rezervo paslaugoms ir todėl vertinama, jog BRELL sutarties apimtyje Lietuvos PSO gali įsigyti rezervą, o NordBalt ir LitPol Link – ne.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Pagal BRELL susitarimo 3.1 papunktį, kiekvienoje šio susitarimo šalių elektros energijos sistemoje yra palaikoma 100 MW normatyvinio avarinio galios rezervo apimtis. Kiekvienas BRELL žiedo elektros energijos sistemos operatorius, atsižvelgdamas į šio susitarimo specifiką, turi teisę sudaryti sutartis dėl dalinio arba visiško normatyvinio avarinio galios rezervo apimties užsakymo iš kitos šiame susitarime dalyvaujančios elektros energijos sistemos, jeigu su tokios sutarties sudarymu sutinka normatyvinio avarinio galios rezervo apimtį užtikrinančios elektros energijos sistemos operatorius. Apie normatyvinio avarinio galios rezervo užsakymą iš kitos susitarime dalyvaujančios elektros energijos sistemos, elektros energijos sistemos operatorius, kuris sudarė sutartį dėl rezervo užtikrinimo, informuoja visas BRELL susitarimo šalis.</p>

		Atkreiptinas dėmesys, kad tiek Lietuvos perdavimo sistemos operatorius, tiek Švedijos bei Lenkijos perdavimo sistemos operatoriai rezervo apimčių NordBalt ir LitPol Link susitarimų atveju savo šalies teritorijoje nerezervuoja. Taip pat pažymėtina, kad BRELL, NordBalt ir LitPol Link susitarimai remiasi skirtingais teisiniais reglamentavimais ir reikalavimais, t. y. NordBalt ir LitPol Link susitarimai atitinka ES tinklų kodeksų reikalavimus, kurie netaikomi susitarimams su trečiosiomis šalimis.
2.	<p>Tyrimo ataskaitos 2.4 poskyris.</p> <p>„<...> Lietuvos PSO nurodė, kad tokia galimybė atsirastų tik sudarius atitinkamus susitarimus ir atlikus analizę, kokią įtaką tarpsisteminių jungčių pralaidumo panaudojimas rezervinėms paslaugos turėtų elektros energijos rinkai. <...>“</p> <p>Bendrovė prašo patikslinti, kaip šis teiginys suderinamas su ankstesniuose Tyrimo ataskaitos skyriuose įvardijama faktine informacijai apie 300 MW galios rezervo poreikio užsitikrinimą kaimyninėse šalyse? Šioje dalyje nurodoma, jog mainai negali vykti, tačiau vis tiek iš kaimyninių šalių užsitikrinamas 300 MW rezervas</p>	Komentaras. Žr. 1 pastabos vertinimą.
3.	<p>Tyrimo ataskaitos 3.3 poskyris</p> <p>Prašome suderinti vartojamų žodžių linksnius.</p>	Atsižvelgta.
4.	<p>Šio Tyrimo ataskaitos 18 psl. nurodoma, jog rezervo manai taip Lietuvos ir kitų šalių negalimi, kol neatlikta kaštų ir naudos analizė, ir nėra susitarimų, leidžiančių rezervuoti jungčių pralaidumus rezervams užtikrinti. Bendrovės vertinimu, toks rinkos traktavimas nėra suderinamas su ankstesniais Tyrimo ataskaitos teiginiais dėl tinklų kodeksų įgyvendinimo būtinybės. Prašome patikslinti Antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo paslaugos rinkos apibrėžimą, sujungiant bendrą rezervo poreikį (700 MW) į vieną rinką.</p>	Neatsižvelgta. Žr. 1 pastabos vertinimą.
5.	Tyrimo ataskaitos 3.3.2.3 poskyris	Komentaras. Žr. 1 pastabos vertinimą.

	Bendrovė prašo patikslinti, kaip šis teiginys suderinamas su Tyrimo ataskaitos 3.3.2.2 poskyrio teiginiais, jog rezervo paslaugų užtikrinimas kitose šalyse yra negalimas dėl nesuderintų tinklų kodeksų ir neatliktos kaštų ir naudos analizės.	
6.	Tyrimo ataskaitos 1.3 poskyryje nurodyta, jog tiriamasis laikotarpis prasideda nuo 2016 metų, todėl prašome pašalinti skaičiavimus 2013–2015 metų laikotarpiui arba paaiškinti, koku pagrindu jie yra atliekami.	Atsižvelgta. Atkreiptinas dėmesys, kad 2015 m. kai kuriais atvejais nurodomi siekiant informaciniais tikslais parodyti rezervinių paslaugų poreikį nuo 2016 m. pradėjus naujų elektros energijos jungčių: NordBalt ir LitPol Link eksploataciją.
7.	Tyrimo ataskaitos 3.6. poskyrio 3 pav. Šiame paveikslėlyje yra pateikiama informacija, kuri Tyrimo ataskaitos 1–3 skyriuose nebuvo nagrinėta ir aprašyta (kurie subjektai reguliuojami, kurie nereguliuojami ir kokiais atvejais). Jeigu VKEKK ketina tokią schemą naudoti, ją siūlytume pateikti prie Tyrimo ataskaitos išvadų. Taip pat prašytume tiksliau suformuluoti dešiniojo stulpelio informaciją. Pagal 5 - 7 langelius nėra iki galo aišku, kada konkrečiai mažesnieji gamintojai yra reguliuojami.	Atsižvelgta.
8.	Tyrimo ataskaitos 4.1.1. poskyris Tai nėra paskutinė įsakymo redakcija, paskutinė redakcija - 2017 m. gruodžio 22 d. Nr. 1-332. Prie kitų teisės aktų redakcijos nėra nurodomos, todėl prašome paaiškinti, kuo ši redakcija yra svarbi arba pašalinti nurodytą įsakymo redakciją.	Atsižvelgta.
9.	Tyrimo ataskaitos 4.2. poskyrio 4 pav. Nurodoma, kad LE valdo 96,82 proc. akcijų, bet paveikslėlyje – 100. Taip pat paveikslėlyje nėra UAB „Vėjo vatas“ ir UAB „Vėjo gūsis“, apie kurių įsigijimą VKEKK buvo informuota Bendrovės 2019 m. sausio 2 d. raštu Nr. SD-3.	Atsižvelgta. Informacija atnaujinta 2019 m. sausio 31 d. aktualiais duomenimis.
10.	Tyrimo ataskaitos 4.3.1 poskyris Išvada, Bendrovės vertinimu, yra netiksli, nes Lietuvoje gali veikti elektrinės, gaminančios elektros energiją visus metus savoms reikmėms, kurios besisukančia galia turėtų galimybę teikti antrinio avarinio galios rezervo paslaugą. Prašome VKEKK patikslinti, ar AB „Orlen	Neatsižvelgta. Atkreiptinas dėmesys, jog Komisija, vykdydama rezervinės galios paslaugų rinkos tyrimą, įvertino esamą faktinę situaciją tiriamuoju laikotarpiu, vadovavosi perdavimo sistemos operatoriaus pateiktais duomenimis. Taip pat pastebėtina, kad Energetikos

	<p>Lietuva“, AB „Achema“ (įvertinus teisės aktų pakeitimus dėl galėjimo teikti rezervinę galią prisijungus prie skirstomojo tinklo), Lifosa, ir kt. tikrai negalėtų teikti paslaugos. Nesinorėtų, jog susidarytų tokia situacija, kai Komisijos išvados prieštarautų jau pirmosios atrankos dalyvių skaičiui, kurią, kaip įvardinta, planuojama daryti 2020 metams. Ar tokiu atveju Komisija nedelsiant atnaujintų rezervinės galios rinkos tyrimą?</p>	<p>ministro 2019 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 1-7 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. birželio 18 d. įsakymo Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ numatyta, jog tretinio galios rezervo paslaugų aukcione galėtų dalyvauti ir elektros energijos gamybos įrenginiai, kurie prijungti prie skirstomojo tinklo, tačiau šie pakeitimai nesusiję su kitų rezervinės galios paslaugų rinkomis.</p>
11.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.3.1. poskyrio 6 lentelė</p> <p>2018 m. gruodžio 31 d. Bendrovės valdyba priėmė sprendimą pripažinti netekusiu galios Bendrovės valdybos 2018 m. lapkričio 15 d. sprendimą. Informacija apie sprendimą paskelbta ir prieinama viešai https://cns.omxgroup.com/cdsPublic/viewDisclosure.action?disclosureId=870127&messageId=1094939. Atitinkamai turėtų būti pakoreguota 2019 m. Bendrovės turimoji galia iš 675 MW į 900 MW.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>
12.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.3.2. poskyris</p> <p>Nors nurodoma, kad šiame poskyryje pateikiami 2017-2019 m., vykdytų aukcionų, skirtų Tretinio rezervo paslaugos įsigijimui, rezultatai, tačiau šio poskyrio išvada padaroma apie 2016-2019 m. laikotarpį ir 2016 m., kuriems Tretinio rezervo paslauga nebuvo įsigyta aukciono būdu, taip pat yra vertinami. Atsižvelgiant į tai, jog pagal tyrimo komisiją 2016 m. neturi įtakos vertinant potencialią konkurenciją ir galimybes taikyti nepagrįstas kainas ar grobuonišką kainodarą, informacija apie 2016 m. iš šio poskyrio turi būti pašalinta, atitinkamai pakoreguojant ir poskyrio išvadą.</p>	<p>Komentaras. Tyrimo ataskaitoje vertinamas laikotarpis apima 2016–2018 m. bei vertinama Komisijai žinoma informacija apie 2019 m. Atitinkamai patikslinta, nurodant, kad vertinami 2016–2018 m. duomenys, įskaitant 2017–2019 m. organizuotų aukcionų rezultatus.</p>
13.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.3.2.1. poskyris</p> <p>Bendrovė pažymi, jog Tyrimo ataskaitoje pateiktas vertinimas turi būti objektyvus ir paremtas faktinėmis aplinkybėmis, bet ne jokiais įrodymais nepagrįstomis prielaidomis. Bendrovė pabrėžia, jog 2016 m. Aukcionas neįvyko ne dėl Bendrovės veiksmų, tačiau dėl</p>	<p>Atsižvelgta.</p>

	<p>to, jog kitų gamintojų pasiūlytas galios kiekis buvo mažesnis nei PSO poreikis. Būtent ši priežastis PSO buvo įvardinta kaip ta, kuri ir lėmė 2016 m. Aukciono nutraukimą. Ta aplinkybė, jog Bendrovės pateiktas pasiūlymas neatitiko 2016 m. Aukciono reglamento lėmė tai, jog Bendrovės pasiūlymas buvo atmestas. Pažymėtina, kad vieno iš aukciono dalyvių pasiūlymo atmetimas savaime nelemia tokio aukciono nutraukimo, taip pat niekaip neįrodo, jog toks pasiūlymas buvo pateiktas tyčia, turint aiškų tikslą nutraukti aukcioną. Atsižvelgdama į tai, Bendrovė prašo pakoreguoti 2016 m. Aukciono rezultatų apibendrinimą ir pašalinti teiginius, jog 2016 m. Aukcionas neįvyko dėl Bendrovės veiksmų ir tai, jog Bendrovės veiksmai lėmė pastarojo nutraukimą.</p>	
14.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.3.2.3. poskyris</p> <p>LITGRID AB 2018 m. gruodžio 7 d. viešai paskelbė galutinius tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono rezultatus, o 2018 m. gruodžio 31 d. viešai paskelbė, jog visi aukciono laimėtojai sėkmingai atliko natūrinius bandymus. Atitinkamai šia informacija turėtų būti atnaujinta Tyrimo ataskaita.</p>	Atsižvelgta.
15.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.3.2.3. poskyrio 7 lentelė</p> <p>Tyrimo ataskaitos 4.3.3. poskyris</p> <p>Atsižvelgiant į tai, jog sutartys su tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono laimėtojais jau yra pasirašytos, 2019 m. kiekis turėtų būti vertintinas kaip faktinis, o ne planuojamas užsakyti, aukciono rezultatų suvestinė ne preliminarinė.</p>	Atsižvelgta.
16.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.3.3. poskyrio 8 lentelė</p> <p>1. Atsižvelgiant į tai, jog sutartys su tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono laimėtojais jau yra pasirašytos, 2019 m. kiekis turėtų būti vertintinas kaip faktinis, o ne planuojamas užsakyti.</p> <p>2. Maksimalus visų blokų atleidimas turėtų įvertinti mažesnę maksimalią galią šiltnuoju laikotarpiu.</p>	<p>1. Atsižvelgta.</p> <p>2. Komentaras. Blokų atleidimas įvertinus maksimalią galią šiltnuoju laikotarpiu pateikiamas stulpelyje „<i>LEG Anketoje nurodytas maksimalus galimas patiekti rezervinės galios kiekis, MW</i>“.</p> <p>3–4. Patikslintos lentelės papildant informaciniais tikslais stulpeliu su turimąja galia įvertinus konservuotą</p>

	<p>3. Bendrovės vertinimu 2018 m. rodiklis turėtų būti patikslintas eliminuojant užkonservuoto bloko, t.y. 7 bloko galią, vertinant analogiškai, kaip a) KHAE galią, prieinamą antriniam galios rezervui; b) KTE galią 2016 m.</p> <p>4. Bendrovės vertinimu 2019 m. rodiklis turėtų būti patikslintas eliminuojant užkonservuotų blokų, t.y. 7 ir 8 blokų galią, vertinant analogiškai, kaip a) KHAE galią, prieinamą antriniam galios rezervui; b) KTE galią 2016 m.</p>	<p>įrenginių galią. Taip pat patikslinta KTE galia 2016 m. įvertinant maksimalią turimą galią. Tyrimo darbo grupės nuomone, konservuotų blokų galia vertinant konkurenciją tretinio aktyviosios galios rinkoje neturėtų būti eliminuojama, kadangi šie įrenginiai konservuojami tokiu būdu, kad per trumpą laiką galėtų būti pradėti eksploatuoti. Taip pat pastebėtina, kad 2018 m. 7 blokas buvo konservuotas po tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono, todėl bloko galia prieinama aukciono metu. Taip pat 8 blokas dalyvavo tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos aukcione 2019 m., o sprendimas dėl šio bloko konservavimo buvo priimtas perdavimo sistemos operatoriui paskelbus aukciono rezultatus.</p>
17.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.3.4. poskyris</p> <p>Pagal Elektros tinklų naudojimo taisyklių, pavirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“, 46.1.5 papunktį izoliuotas elektros energetikos sistemos dalies darbas yra priskirtas prie avarijų ir sutrikimų prevencijos priemonės. Pagal VKEKK Dujų ir elektros departamento Elektros skyriaus 2018 m. lapkričio 30 d. pažymą Nr. O5E-341 izoliuoto darbo bandymo sąnaudos buvo priskirtos avarijų, sutrikimų prevencijos ir likvidavimo paslaugos sąnaudoms, bet ne Tretinio rezervo ar Tretinio 330 kV rezervo paslaugų sąnaudoms. Tai yra patvirtinta ir šios ataskaitos 78 psl. Atitinkamai šios ataskaitos 38 psl. nurodyta, jog reaktyviosios galios ir įtampos valdymas bei avarijos paslauga nėra rezervinės galios paslaugos, todėl nebus vertinamos rezervinės galios rinkos tyrimo apimtyje. Atsižvelgiant į tai, 2019 m. Baltijos šalių elektros energetikos sistemos izoliuoto darbo bandymas negali būti vertinamas šio tyrimo apimtyje ir iš Tyrimo ataskaitos turi būti pašalintas.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Izoliuoto darbo bandymas yra susijęs su tretinio galios rezervo aukciono paslaugos teikėjų skaičiumi, kadangi gamintojai, kurie 2019 m. neteikia tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos, turės teikti izoliuoto darbo paslaugą. Kaip ir nurodyta Tyrimo ataskaitoje izoliuoto darbo paslauga nėra reguliuojama, nėra atliekamas šios paslaugos konkurencijos vertinimas, nėra nustatomi įpareigojimai šios paslaugos teikėjams. Tačiau Tyrimo darbo grupės nuomone, izoliuoto darbo paslaugos poreikis turėtų būti įvertintas nustatant didelę įtaką turinčius asmenis tretinio aktyviosios galios rezervo rinkoje, nes, kaip matyti 2019 m., perdavimo sistemos operatorius indikavo, jog susumavus rezervinės galios bei izoliuoto darbo poreikį – reikalinga visų rinkoje veikiančių gamintojų galia. Tad Tyrimo darbo grupė</p>

		vertina galimus izoliuoto darbo scenarijus ir jų įtaką tretinio galios rezervo aukciono rezultatams.
18.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.4.3. poskyris</p> <p>1. Tyrimo ataskaitos 4.3.2 poskyryje yra nurodyta, kad vertinant potencialią konkurenciją ir galimybes taikyti nepagrįstas kainas ar grobuonišką kainodarą yra reikšmingas 2017-2019 metų laikotarpis, todėl prašome pagrįsti, kodėl yra vertinama koncentracija 2016 m., kai Tretinio rezervo paslauga nebuvo užsakoma aukciono būdu, arba pašalinti šią informaciją.</p> <p>2. Bendrovės vertinimu, pagal galią HHI skaičiuoti nėra teisinga, nes tai neatspindi fakto – kaip realiai atrodė rinkos dalyviai.</p>	<p>1. Komentarai. Žr. 12 pastabos vertinimą</p> <p>2. Komentarai. Atkreiptinas dėmesys, kad Tyrimo ataskaitoje HHI indekso skaičiavimas yra tik vienas iš rodiklių, kuris parodo rinkos dalyvių koncentraciją rinkoje. Tyrimo ataskaitoje naudojami C1 bei C4 rodikliai, taip pat vertinamos kitos faktinės aplinkybės, kurios žinomos Tyrimo metu, įskaitant Anketose pateikta informacija. Tyrimo ataskaitoje taip pat aprašyta ir kiekvienų metų faktinė rinkos dalyvių teikimo apimtis. Taip pat pažymėtina, kad išvados dėl didelės įtakos nustatymo remiasi ir kitais vertinamais rodikliais ne tik HHI, C1, C4 bei ir analizuojant rinkos struktūrą. Be to, pastebėtina, kad HHI yra plačiausiai teorinėje literatūroje naudojamas koncentracijos suvestinis dydis ir dažnai naudojamas kaip kitų koncentracijos rodiklių skaičiavimų dalis. Pavyzdžiui, tiek HHI, tiek C indeksai naudojami ir Europos Komisijos Konkurencijos generalinio direktorato dokumentuose, atliekant rinkų analizes¹.</p>
19.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.4.3 poskyrio 10 lentelė</p> <p>Bendrovės Elektrinių turimoji galia, MW 2018 m. ir 2019 m. turėtų būti patikslinta. Bendrovės vertinimu, rodiklis turėtų būti patikslintas eliminuojant užkonservuotų blokų, t. y. 7 ir 8 blokų galią, vertinant analogiškai, kaip a) KHAE galią, prieinamą antriniam galios rezervui; b) KTE galią 2016 m. Atkreipiame dėmesį, jog KTE naujų galios pajėgumų 2017 m. lyginant su 2016 m. neišvystė.</p>	<p>Žr. 16 pastabos vertinimą</p>

¹ Pvz., http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/2005_inquiry/electricity_final_part4.pdf

20.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.4.3 poskyrio 7 pav.</p> <p>Grafike pateikiami tik 2019 m., todėl 7 pav. pavadinimas tikslintinas.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>
21.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.4.4. poskyris</p> <p>„<...> 1. Antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo paslaugos rinkoje potencialios konkurencijos nėra, kadangi technines charakteristikas teikti šią paslaugą turi vienas elektros energijos gamintojas – LEG padalinys KHAE, kuris tiriamuoju laikotarpiu užėmė 100 proc. šios paslaugos rinkos. <...>“</p> <p>Kaip įvadinta anksčiau, Bendrovės vertinimu, ši išvada tikslintina atsižvelgiant į tai, kad:</p> <p>a) Lietuvoje gali veikti elektrinės, gaminančios visus metus savoms reikmėms, kurios besisukančia galia turėtų galimybę teikti antrinio avarinio galios rezervo paslaugą. Prašome VKEKK patikslinti, ar Orlen, Achema (įvertinus teisės aktų pakeitimus dėl galėjimo teikti rezervinę galią prisijungus prie skirstomojo tinklo²), Lifosa, ir kt. tikrai negalėtų teikti paslaugos.</p> <p>b) dalis antrinio avarinio galios rezervo jau dabar yra įsigyjama/užsitikinama iš kitų šalių perdavimo sistemų operatorių, kas rodo, jog galios rezervo rinka yra tarptautinė, o ne Lietuvos.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>a) Išvada patikslinta. Įvertinus, tai kad Šios paslaugos užsakymui 2016–2019 m. nebuvo organizuojama atrankos procedūra (aukcionas), o paslauga užsakoma PSO sprendimu, paslaugos užsakymo laikotarpis kalendoriniai metai bei tai kad remiantis 2016–2019 m. galiojusi teisiniu reglamentavimu gamintojai prijungti prie skirstomojo tinklo negali teikti šios paslaugos, šiuo metu šią paslaugą gali teikti vienas elektros energijos gamintojas – LEG padalinys KHAE.</p> <p>Taip pat pastebėtina, kad Energetikos ministro 2019 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. 1-7 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. birželio 18 d. įsakymo Nr. 1-116 „Dėl Elektros tinklų naudojimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ numatyta, jog tretinio galios rezervo paslaugų aukcione galėtų dalyvauti ir elektros energijos gamybos įrenginiai, kurie prijungti prie skirstomojo tinklo, tačiau šie pakeitimai nesusiję su kitų rezervinės galios paslaugų rinkomis.</p> <p>b) Žr. 1 pastabos vertinimą.</p>
22.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.4.4 poskyris</p> <p>„<...> 3. Tretinio rezervo rinkoje elektros energijos gamintojų užimama rinkos dalis pagal teikiamos paslaugos apimtį keitėsi iš esmės nuo 2018 m. PSO pradėjus organizuoti Tretinio rezervo aukcionus.<...>“</p>	<p>Atsižvelgta.</p>

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/a8adb810045111e98a758703636ea610?positionInSearchResults=5&searchModelUUID=34a1bcf9-61df-40f4-b3e7-8a36ecde4320>

	<p>1. Klaidinantis teiginys, nes aukcionai pradėti organizuoti ne nuo 2018 metų.</p> <p>2. Pažymėtina, kad vien faktas, kad aukcioną dėl rezervo teikimo 2017 metams laimėjo Bendrovė visa apimtimi, nereiškia, kad nebuvo konkurencijos.</p>	
23.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.4.4 poskyris</p> <p>„<...> 4. Rinkoje pagal turimąją galią dominuoja vienas elektros energijos gamintojas – LEG padalinys Lietuvos elektrinė, kurio vienintelio turima galia gali padengti visą Tretinio rezervo galios poreikį. Remiantis Tretinio rezervo galios aukciono 2017–2019 m. rezultatais LEG buvo vienintelis elektros energijos gamintojas, kurio pasiūlyta Tretinio rezervo teikimo galia kiekvienais metais būtų 100 % būtų padengusi visą PSO šios paslaugos poreikį. <...>“</p> <p>1. Neaišku, kuo remiantis padaryta tokia išvada, nes tokia analizė šiame poskyryje nėra atlikta.</p> <p>2. Iš 2018-2019 m. aukcionų rezultatų, kuomet Bendrovė, nors ir disponuodama didžiausia elektrinių įrengtąja galia, nelaimėjo aukcionų, akivaizdu, jog elektrinių įrengtosios galios dydis nėra veiksnys, lemiantis gamintojo įtaką rinkoje. Aukciono reglamentas nereikalauja atrinkti laimėtojo, kuris vienas pats būtų pajėgus padengti visą tretinio rezervo poreikį. Todėl gali būti įvairios kombinacijos, o svarbiausia – mažiausia kaina. Atitinkamai tokia išvada, implikuojanti Bendrovės galią rinkoje, turi būti šalinama.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta.</p> <p>Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.</p>
24.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.4.4. poskyris</p> <p>1. Pagal Tyrimo ataskaitos 4.4 poskyrio dalį, teigiančią, jog „Jei C1 daugiau kaip 40 proc., rinkoje yra dominuojančią padėtį užimantis rinkos dalyvis“ siūlytume aiškiai įvardinti, jog AB „Orlen Lietuva“ ir UAB Kauno termofikacinė elektrinė yra dominuojantys rinkos dalyviai, nes jų disponuojama galia sudaro daugiau nei 40% rinkos.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta. Patikslinta išvados dėl gamintojų, kurie pagal galią užima daugiau nei 40 proc. rinkos dalį.. Tačiau rinkos dalis nėra vienintelis kriterijus vertinant dominuojančią padėtį rinkoje.</p>
25.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1. poskyris.</p> <p>1. Bendrovė prašo paaiškinti, kas ir kokių pagrindu yra laikoma pernelyg didelėmis kainomis.</p> <p>2. Nėra aišku, kodėl šioje vietoje, kalbant apie galimybę naudotis rinkos galia, yra taikomas SNIPP testas, kuris iš tikrųjų yra naudojamas nustatyti rinkos apibrėžimą. Todėl iš šio testo</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta. Patikslintas poskyris.</p>

	išvados savaime nei įrodo, nei neįrodo fakto apie rinkos dalyvio galimybę taikyti pernelyg dideles kainas.	
26.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1.1. poskyris</p> <p>Tyrimo ataskaitos 4.3.1. poskyryje teigiama, kad „PSO Anketoje taip pat įvardinti ir Lietuvoje veikiantys elektros energijos gamintojai, kurie gali teikti šią paslaugą – LEG padalinio Lietuvos elektrinės 7, 8 blokai, kombinuoto ciklo blokas bei padalinio KHAE visi 4 agregatai, taip pat AB „Orlen Lietuva“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė ir AB „Panevėžio energija“. Bendrovė prašo paaiškinti, kodėl teigiama, kad potencialios konkurencijos nenustatyta.</p>	Komentaras. Žr. 21 pastabos vertinimą.
27.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3. poskyris</p> <p>Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 66 str. 1 d. asmuo laikomas turinčiu didelę įtaką elektros energijos rinkoje, jeigu jis vienas ar kartu su kitais asmenimis užima padėtį, prilygintą dominuojančiai, tai yra tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir vartotojų. Kaip yra nurodęs LVAT 2016 m. spalio 17 d sprendime adm. byloje Nr. eA-596-858/2016, „<...> Elektros energetikos įstatymo 66 straipsnio 1 dalyje pateiktas asmens, turinčio didelę įtaką elektros energijos rinkoje, apibrėžimas (asmuo laikomas turinčiu didelę įtaką elektros energijos rinkoje, jeigu jis vienas ar kartu su kitais asmenimis užima padėtį, prilygintą dominuojančiai, tai yra tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir vartotojų) yra iš esmės analogiškas konkurencijos teisėje vartojamai dominuojančio ūkio subjekto sąvokai <...>“.</p> <p>Dominuojančios padėties sąvoką apibrėžia Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 3 str. 2 d., pagal kurią „dominuojanti padėtis – vieno ar daugiau ūkio subjektų padėtis atitinkamoje rinkoje, kai tiesiogiai nesusiduriama su konkurencija arba kuri sudaro galimybę daryti vienpusę lemiamą įtaką atitinkamoje rinkoje veiksmingai ribojant konkurenciją. Jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad ūkio subjektas (išskyrus mažmeninę prekybą besiverčiantį ūkio subjektą) užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu jo rinkos dalis sudaro ne mažiau kaip 40 procentų <...>“.</p>	<p>Komentaras. Tyrimo ataskaitoje, atsižvelgiant į buvusių tretinio galios rezervo aukcionų rezultatus bei numatomus teisės aktų pakeitimus, susijusius su izoliuoto darbo režimu, modeliuojamos ne hipotetinės, o galinčios kilti realios situacijos, į kurias privaloma atsižvelgti atliekant Rinkos tyrimą.</p> <p>Savaime aukciono organizavimas neužtikrina konkurencijos rinkoje, jei joje nėra pakankamos pasiūlos dalyvauti konkurencingame, t. y. bent iš kelių rinkos dalyvių pasiūlymų, aukcione. Atlikdamos rinkos tyrimus, priežiūros institucijos, vertina konkurencijos rinkoje problemas, skaičiuoja koncentracijos veiksmingumo rodiklius ir vertina kitus veiksnius, identifikuojančius, ar ūkio subjektas yra dominuojantis, ar ne.</p>

Pagal Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2000 m. gegužės 17 d. nutarimu Nr. 52 patvirtintų paaiškinimų dėl dominuojančios padėties nustatymo 10 punktą subjekto galimybės daryti vienpusę lemiamą įtaką labai priklauso nuo jo dalies atitinkamoje rinkoje dydžio, todėl pirmiausiai reikia nustatyti rinkos dalį. Paprastai ūkio subjektas negali daryti vienpusės lemiamos įtakos ir nebus dominuojantis rinkoje, jei jo dalis šioje rinkoje yra santykinai maža. Pagal tų pačių paaiškinimų 12 ir 13 punktus, reikia įvertinti rinkos dalių pasiskirstymą bei rinkos dalies stabilumą.

Taigi ūkio subjekto dominavimas turi būti nustatomas atsižvelgiant į aiškiai suformuluotas taisykles, t. y. nustačius konkuruojančius ūkio subjektus, jų užimamą rinkos dalį, rinkos dalių pasiskirstymą, stabilumą bei kitas reikšmingas aplinkybes. Hipotetinių situacijų modeliavimo scenarijai atitinkamoje rinkoje nėra būdas nustatyti ūkio subjekto dominavimą rinkoje, todėl šių scenarijų pagrindu atliktas dominuojančių subjektų nustatymas nėra pagrįstas.

Taip pat dominuojančios padėties ar didelę įtaką turinčio subjekto padėties nustatymas negali būti nustatomas vien tik atsižvelgiant į rinkos dalį. Tai yra ekonominės – rinkos galios turėjimas elgtis nepriklausomai. Atitinkamai turi būti nustatinėjama – ar Bendrovė bei kiti rinkos dalyviai turi realią, o ne hipotetinę/teorinę galimybę elgtis nepriklausomai.

Iš Tyrimo ataskaitos nėra aišku, kodėl yra vertinamos hipotetinės situacijos:

(i) rinkos galios įgyvendinimas turi būti realus. Nustačius kainų reguliavimo įpareigojimą vien tik atsižvelgiant į hipotetines prielaidas, tokiu atveju kainos reguliuojamos galėtų būti visiškai nepriklausant nuo tuo metu galiojančios faktinės situacijos rinkoje.

(ii) Atkreiptinas dėmesys, kad rinkos galia gali būti nustatoma tik tuo atveju, kai ūkio subjektas pats nepriklausomai turi galimybę veikti rinkoje. Šiuo atveju, ne ūkio subjektas, bet PSO nustato poreikį, kuris niekaip nepriklauso nuo ūkiu subjektų valios.

(iii) Ekonomikos teorijoje yra laikoma, kad aukcionai, kuriuose pagrindinis yra mažiausios kainos kriterijus, savaime yra konkurencingi. Todėl šiuo metu galiojanti tvarka pašalina bet kokią abejonę dėl galimybių taikyti nepagrįstai dideles kainas, kadangi mažiausios kainos kriterijus yra esminis.

(iv) Net ir tuo atveju, jei aukcione dalyvautų tik vienas gamintojas, reikėtų ne automatiškai nustatyti kainos reguliavimą, o išsiaiškinti, kodėl dalyvavo tik vienas

	gamintojas. Turi būti įsivertinama, ar aukciono taisyklės yra orientuotos į konkurencijos skatinimą.	
28.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3. poskyris „Pastebėtina, kad vienam ūkio subjektui LEG tiriamuoju laikotarpiu buvo taikomas kainų reguliavimo įpareigojimas rezervinių paslaugų galios rinkoje, kurį vykdant paslaugų kainos negalėjo būti mažesnės ar didesnės (įvertinus numatytą investicijų grąžos dydį) nei sąnaudos. <...>“</p> <p>Šis teiginys tikslintinas, nes Bendrovei buvo nustatoma tik kainos viršutinė, o ne apatinė riba.</p>	Atsižvelgta.
29.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3 poskyris „<...> 1. Kai PSO poreikis mažesnis arba lygus elektros energijos gamintojų (išskyrus LEG) turimajai šios paslaugos teikimo galiai; <...>“</p> <p>1. Nėra nurodyta, kokia yra turima elektros energijos gamintojų (išskyrus LEG) galia, todėl nėra aišku, kada įmanomas toks scenarijus.</p> <p>2. Prašome paaiškinti, kodėl nėra vertinamas toks scenarijus, kuomet PSO poreikis būtų mažesnis nei Bendrovės įrenginių minimali galima pasiūlyti galia. Pažymėtina, kad tokiu atveju Bendrovė net negalėtų dalyvauti aukcione ir konkuruoti su kitais gamintojais.</p>	<p>Komentaras. Tyrimo ataskaitoje scenarijai pakoreguoti. Gamintojų turimoji galia 2016–2018 m. pateikiama Tyrimo ataskaitoje. Pažymėtina, kad sąlyginis įpareigojimas remiasi kiekvienais metais aktualia informacija apie gamintojų turimą ir aukcionui prieinamą galią, kurią perdavimo sistemos operatorius ir (ar) gamintojai nurodys Komisijai.</p> <p>Tyrimo ataskaitoje vertinami realiai tikėtini scenarijai, atsižvelgiant į tretinio rezervo apimčių nustatymo tvarką bei 2016–2019 m. faktines šios paslaugos apimtis.</p>
30.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.1. poskyrio 9 pav.</p> <p>1. Iš šiame poskyryje nurodytos informacijos matyti, kad 3 ūkio subjektai yra pasiskirstę Tretinio rezervo rinką:</p> <p>(i) ORLEN 2018 m. užėmė beveik 54 proc., o 2019 m. – 48 proc. rinkos;</p> <p>(ii) KTE 2018 m. užėmė beveik 43 proc., o 2019 m. – 40 proc. rinkos.</p> <p>Kaip nurodyta aukščiau, pagal Konkurencijos įstatymo 3 str. 2 d., jeigu neįrodoma priešingai, laikoma, kad ūkio subjektas (išskyrus mažmeninę prekybą besiverčiantį ūkio subjektą) užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu jo rinkos dalis sudaro ne mažiau kaip 40 procentų.</p>	<p>Komentaras. Įtaka rinkoje buvo įvertinta, papildomai pakoreguoti scenarijų atvejai, siekiant identifikuoti konkurencijos problemas. Atkreiptinas dėmesys, kad užimama 40 proc. rinkos dalis yra vienas, bet ne vienintelis kriterijus nustatant didelę įtaką rezervinės galios rinkoje.</p>

	<p>2. Šios rinkos pasiskirstymas yra stabilus 2 metus iš eilės ir Bendrovės rinkos dalis 2 metus iš eilės lygi 0.</p> <p>Prašome paaiškinti, kodėl nebuvo įvertinta ORLEN ir KTE įtaka rinkoje.</p>	
31.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.1. poskyris 13 lentelė</p> <p>1. Kadangi: a) skaičiuota suminė vidutinė kitų gamintojų kaina nustatant laimėtojus, o AB „Panevėžio energija“ teikia paslaugą nepaisant to, jog pateikė didžiausios kainos pasiūlymą; b) Paslaugos teikėjų pasiūlytas kiekis idealiai atitiko užsakomo rezervo paslaugos kiekį nepaisant to, jog du paslaugos teikėjai nepasiūlė maksimalaus techniškai galimo galios kiekio; Bendrovės vertinimu, VKEKK turėtų pripažinti paslaugų teikėjus, kaip veikiančius kartu, nes būtent vienas ar keli iš jų gali taikyti nepagrįstai dideles kainas ir tai rodo 2019 m. pavyzdys, kai paslaugas teikia paslaugų teikėjas, pasiūlęs didžiausią kainą.</p> <p>2. Sumaišyti kiekiai ir kainos 2018 m. skirtingų gamintojų.</p> <p>3. Pagal aukciono reglamento 6.11 papunktį viešai yra skelbiama galutinė Aukciono laimėtojų eilė, Rezervų apimtis ir Rezervo paslaugos kaina, bet ne aukciono dalyvių pasiūlymai. Pažymėtina, kad Bendrovė, teigdama pasiūlymą pagal aukciono reglamentą užklijuotame voke, ant jo aiškiai pažymėjo, kad jis yra konfidencialus. Bendrovė prašo VKEKK nurodyti, koku teisiniu pagrindu vadovaujantis buvo atskleisti Bendrovės pasiūlymai, kurie pagal aukciono reglamentą nėra viešinami, o Bendrovės aiškiai įvardinti kaip konfidencialūs.</p>	<p>1. Komentaras. Atkreiptinas dėmesys, jog perdavimo sistemos operatoriaus LITGRID AB Aukciono reglamente numatyta, kad Aukciono laimėtojai nustatomi vadovaujantis principu, kad visam nustatytam rezervo kiekiui suminė aukciono kaina turi būtų pati mažiausia įvertinus visus galimus Aukciono pasiūlymų variantus. Pastaboje nurodytas scenarijus susiklosto dėl šio principo taikymo.</p> <p>2. Atsižvelgta.</p> <p>3. Tretinio aktyviosios galios rezervų aukciono reglamento 6.11 papunktis numato, kad „Operatorius galutinę Aukciono laimėtojų eilę, Rezervų apimtis ir Rezervo paslaugos kainą skelbia Operatoriaus internetiniame puslapyje adresu http://www.litgrid.eu per 5 darbo dienas nuo VKEKK gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios paskelbimo“, t. y. tiesiog numato konkrečią informaciją, kurią operatorius skelbia savo interneto svetainėje, tačiau nenumato, kad aukciono dalyvių pasiūlymai yra konfidencialūs. Aukciono dalyvių pasiūlymų konfidencialumo taip pat nenustato ir jokia kita reglamento nuostata. Be kita ko, Tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos pirkimo-pardavimo sutarties projekto 15.2(e) papunktis numato, kad sutartyje nustatytas konfidencialumo įpareigojimas netaikomas aukcione teikiamiems gamintojo pasiūlymams. Atitinkamai, darytina išvada, kad aukciono dalyvio teikiami pasiūlymai nėra konfidenciali informacija, ypač atsižvelgiant į aplinkybę, kad</p>

		<p>aukcionas jau yra pasibaigęs ir atskleista informacija nebeturi jokios įtakos bendrovės dalyvavimui aukcione, net jeigu tokia įtaka ir būtų galimai buvusi tuo metu, kai vyko aukcionas.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad kol nebuvo pasibaigęs aukcionas dėl tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugos teikimo 2019 m., Komisijos Dujų ir elektros departamento Rinkos plėtros ir stebėsenos skyriaus 2018 m. spalio 17 d. pažymoje Nr. O5E- 266 „Dėl elektros energijos sisteminių paslaugų kainos 2019 metams nustatymo“ nebuvo atskleisti elektros energijos gamintojų pasiūlymai ir kainos.</p>
32.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.1. poskyris</p> <p>Išvada turėtų apimti ankstesniame komentare įvardintą aspektą, kad tarp likusių gamintojų yra akivaizdžių galimybių taikyti nepagrįstai dideles kainas – 2019 m. paslaugas teikia didžiausią kainos pasiūlymą pateikęs teikėjas.</p>	<p>Komentaras. Žr. 31 pastabos vertinimo 1 punktą. Didžiausios aukcione pateiktos kainos taikymas pats savaime nereiškia, kad tas subjektas taiko pernelyg didelę kainą.</p>
33.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.2. poskyris</p> <p>1. Pagal Tyrimo ataskaitos 9 lentelę KTE, ORLEN ir PE bendra suminė įrenginių galia yra 328 MW, kai tuo tarpu PSO didžiausias poreikis per 3 metus buvo 260 MW. Kaip parodo aukciono rezultatai 2018-2019 metams, ORLEN, KTE ir PE galios pakanka padengti visą PSO Tretinio rezervo poreikį, todėl teikti mažesnės galios pasiūlymus yra pačių gamintojų apsisprendimas ir laisva valia, kuriai bendrovė negali turėti jokios įtakos. Bendrovės padėties vertinimas negali priklausyti nuo to, kokius pasiūlymus teiktų ar ne kiti dalyviai.</p> <p>2. Dominavimas atitinkamoje rinkoje susijęs su galimybe daryti įtaką rinkoje tęstiniu laikotarpiu, tuo tarpu, kaip rodo vėlesnių metų aukcionų rezultatai, Bendrovė šios paslaugos neteikia jau 2 metus iš eilės – Bendrovės rinkos dalis 2 metus iš eilės yra lygi 0.</p> <p>3. PSO priėmė sprendimą paslaugą užsakyti iš Bendrovės ne dėl to, jog neužteko kitų gamintojų galios, o dėl to, jog, kaip nurodyta šios ataskaitos 62 psl., PSO įvertino visų</p>	<p>1. Atsižvelgta. Pakeista į prieinamą turimąją galią.</p> <p>2. Komentaras. Komisija vertino pagal du aspektus – galios turimas ir paslaugos teikimo apimtis.</p> <p>3. Atsižvelgta.</p>

	dalyvių pasiūlymus ir nustatė, kad ekonomiškiausias būdas užtikrinti šią paslaugą yra ją įsigyti iš Bendrovės.	
34.	Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.2. poskyrio 14 lentelė Bendrovės vertinimu, lentelėje turėtų būti nurodyti 2017 m.	Atsižvelgta.
35.	Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.2. poskyris Išvada neteisinga, nes, kaip rodo 10 lentelės informacija, paslaugų teikėjų galima pasiūlyti galia (nevertinant LEG) visais metais viršijo PSO užsakomą kiekį.	Atsižvelgta.
36.	Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.3. poskyris 1. Kaip nurodyta tiek šioje ataskaitoje, tiek ankstesnėse pastabose, izoliuotas darbo bandymas nėra rezervinės galios paslauga; 2. Aukcionas 2019 m. jau yra įvykęs, todėl VKEKK nurodoma hipotetinė situacija, kad gamintojai nebus suinteresuoti dalyvauti aukcione, net negali įvykti.	Komentaras. 1. Tyrimo ataskaitoje aiškiai nurodyta, jog darbas izoliuotu režimu nėra tapatus rezervinės galios paslaugai. 2. Pakoreguota išvada dėl 2019 m. Taip pat Tyrimo darbo grupė vertina situaciją, kuri galėtų įvykti po 2019 m., kai numatomas nuolatinis izoliuoto darbo poreikis. Šiuo metu svarstomi atitinkamų teisės aktų pakeitimai, susijęs su izoliuoto darbo paslaugos teikimu.
37.	Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.3. poskyris Įstatymo projektas nėra teisės aktas, todėl juo remtis nėra jokio teisinio pagrindo.	Komentaras. vertinama situacija, kuri galėtų įvykti po 2019 m., kai numatomas nuolatinis izoliuoto darbo poreikis. Šiuo metu svarstomi atitinkamų teisės aktų pakeitimai, susijęs su izoliuoto darbo paslaugos teikimu.
38.	Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.3. poskyris Išvada turėtų būti koreguojama, kadangi nenustačius, kokią rinkos dalį užimtų kiekvienas iš rinkos dalyvių, išvada, jog visi rinkos dalyviai turėtų didelę įtaką rinkoje – nepagrįsta. Tokiu atveju gali būti priešinga situacija – nė vienas dalyvis neturėtų didelės įtakos rinkoje.	Atsižvelgta.

39.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.2. poskyris</p> <p>Mokslinė literatūra atspindi tik jos autorių nuomonę, todėl turėtų būti remiamasi oficialiais šaltiniais (pvz. Europos Komisijos paaiškinimais), o ne subjektyvia keletu mokslininkų nuomone.</p>	<p>Komentaras. Mokslinė literatūra – papildomas, tačiau ne pagrindinis šaltinis.</p>
40.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.2.1. poskyris</p> <p>Kaip jau buvo minėta prieš tai, tam, jog būtų galima analizuoti, ar Bendrovė galėtų taikyti kainų spaudimą, pirmiausia turi būti nustatyta, ar Bendrovė turi didelę įtaką rinkoje, o to Tyrimo ataskaitoje nėra.</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslinta ataskaita.</p>
41.	<p>Tyrimo ataskaitos 4.5.2.1. poskyrio 15 lentelė</p> <p>Bendrovė prašo VKEKK nurodyti, koku pagrindu buvo atskleisti pasiūlymai, kurie pagal aukciono reglamentą nėra viešinami.</p>	<p>Žr. 31 pastabos vertinimo 3 punktą.</p>
42.	<p>Tyrimo ataskaitos 5. Skyrius</p> <p>Šiame skyriuje nėra įvardinta nė vieno subjekto, turinčio didelę įtaką rinkoje.</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.</p>
43.	<p>Tyrimo ataskaitos 5. skyrius</p> <p>„<...>-rinkose egzistuoja administraciniai/teisiniai, strateginiai barjerai bei finansiniai barjerai;<...></p> <p>Šie barjerai yra visiems vienodi ir nesudaro skirtingų sąlygų subjektams įeiti į rinką ar joje veikti. Atitinkamai nėra aišku, kodėl ši išvada yra kitokia nei einanti po jos.</p>	<p>Neatsižvelgta. Sutiktina, kad administraciniai/teisiniai barjerai yra visiems subjektams vienodi. Tačiau nesutiktina, kad strateginiai ar finansiniai barjerai yra vienodo svarbumo, nes priklauso nuo ūkio subjekto veiklos specifikos, vertikalios integracijos, trukmės, kiek veikiama atitinkamoje rinkoje, ūkio subjekto vertės, kas sąlygoja galimybes skolintis, palūkanų dydį ir kitus aspektus. Konstatuojant barjerus, indikuotina, kad jie tokie yra, tačiau vieniems subjektams tie barjerai daro mažesnę įtaką, kitiems – didesnę.</p>

44.	<p>Tyrimo ataskaitos 5. skyrius</p> <p>Pažymėtina, kad aplinkybė, jog konkurencija tirtose rinkose nėra veiksminga nereiškia, jog šiose rinkose yra didelę įtaką turintis subjektas. Tuo labiau tai nereiškia, kad šis subjektas yra atsakingas už tokią situaciją, o įpareigojimų nustatymas ūkio subjektams spręstų sistemines rinkų problemas. Nėra jokios analizės, dėl kitų priemonių, kurios paskatintų konkurenciją rinkose.</p>	<p>Komentaras. Atkreiptinas dėmesys, kad Komisijai elektros energetikos įstatymu nėra suteiktos papildomos funkcijos, kuriomis remiantis Komisija galėtų išspręsti rinkos struktūrinius, finansinius ar kitus barjerus. Rinkos tyrimo tikslas identifikuoti, ar konkurencija yra, ar nėra atitinkamoje rinkoje ir įvertinti, ar yra asmuo, turintis didelę įtaką ir ar tas asmuo gali taikyti nepagrįstas kainas, ir ar tokiu atveju yra poreikis tokį ūkio subjektą reguliuoti.</p>
45.	<p>Tyrimo ataskaitos 6. skyrius</p> <p><...>Pažymėtina, kad siekiama minimizuoti ex ante reguliavimo priemonių taikymą, todėl siūlytina reguliavimo priemonės taikyti tais atvejais, kai konkurencijai tarp skirtingų paslaugos teikėjų atsirasti nėra jokių galimybių.<...>“</p> <p>Nėra pateikta argumentų, kodėl siekiama minimizuoti.</p>	<p>Komentaras. Primintina, kad ex ante reguliavimas turi būti taikomas tik tada, kai nėra veiksmingos konkurencijos ir yra galimybė didelę įtaką turinčiam asmeniui taikyti nepagrįstas kainas.</p>
46.	<p>Tyrimo ataskaitos 6. skyrius</p> <p>Pažymėtina, kad iš Tyrimo ataskaitos turinio, taip ir nėra aišku, kas yra tie didelę įtaką turintys subjektai.</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.</p>
47.	<p>Tyrimo ataskaitos 6 skyrius</p> <p>Bendrovės nuomone, išvada turėtų būti tikslintina nurodant, jog kalbama apie 330 kV tretinio galios rezervo paslaugą.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>
48.	<p>Tyrimo ataskaitos 6 skyrius</p> <p>1. Bendrovės vertinimu, išvados dalies, lyginančios PSO planuojamo užsakyti rezervo kiekį su paslaugos aukcione pasiūlyta galia („<...ir šios paslaugos aukcione pasiūlytą galią...>“) turėtų būti atsisakyta, nes paslaugų teikėjai patys sprendžia dėl to, kokį kiekį pasiūlyti, t. y. Bendrovė šiems sprendimams įtakos nedaro.</p> <p>2. Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas ūkio subjekto įtakos rinkoje nustatymo taisykles, ūkio subjektas arba pripažįstamas kaip turintis didelę įtaką arba ne. Ūkio subjektas negali būti</p>	<p>1. Atsižvelgta.</p> <p>2. Neatsižvelgta. Iš Tyrimo ataskaitoje pateiktų scenarijų aiškiai identifikuotos situacijos, kuomet įgyjamas didelės įtakos turėjimas atitinkamoje rinkoje. Konkurencijos teisėje nėra numatyta draudimo nustatyti ūkio subjektą, kaip turintį didelę įtaką esant atitinkamos sąlygoms, jei jos yra aiškiai pagrįstos.</p>

	<p>pripažįstamas kaip turintis didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, tik tuo atveju, kai joje susiklosto tam tikros sąlygos.</p>	
49.	<p>Tyrimo ataskaitos 6. skyrius</p> <p>„<...> 4. Pripažinti AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė ir „Lietuvos energijos gamyba“, AB didelę įtaką turinčiais asmenimis tais atvejais, kai perdavimo sistemos operatoriui pateikus gamybos įrenginių pajėgumų poreikį ateinantiems metams, šis poreikis tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui paslaugos rinkoje bei tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje ir izoliuoto darbo užtikrinimui yra lygus visų šias paslaugas galinčių teikti elektros energijos gamintojų turimajai galiai; <...>“</p> <p>1. Kaip parodė 2019 m. aukciono rezultatai AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“ ar UAB Kauno termofikacijos elektrinė, t.y. vienas ar keli iš šių gamintojų, gali taikyti nepagrįstai dideles kainas, nes galima situacija, kai vienas iš jų paslaugas teikia nepaisant to, jog jo kainų pasiūlymas didžiausias tarp visų pasiūlymus pateikusių aukciono dalyvių. Todėl siūlytina išvadą papildyti papildomu punktu:</p> <p>„Pripažinti AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“, UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“ didelę įtaką turinčiais asmenimis tais atvejais, kai perdavimo sistemos operatoriui pateikus gamybos įrenginių pajėgumų poreikį ateinantiems metams, šis poreikis tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, rinkoje yra mažesnis už šių gamintojų turimąją galią.“</p> <p>2. Izoliuoto darbo bandymas nepatenka į rezervinės galios rinkos tyrimo apimtį (argumentai pateikti aukščiau), todėl Bendrovė negali būti pripažinta kaip turinti didelę įtaką rinkoje tuo atveju, kai PSO nustato poreikį atlikti izoliuoto darbo bandymą.</p> <p>3. Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas ūkio subjekto įtakos rinkoje nustatymo taisykles, ūkio subjektas arba pripažįstamas kaip turintis didelę įtaką arba ne. Ūkio subjektas negali būti</p>	<p>1. Iš dalies atsižvelgta. Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.</p> <p>2. Neatsižvelgta. Žiūrėti 17 pastabos komentarą.</p> <p>3. Neatsižvelgta. Iš Tyrimo ataskaitoje pateiktų scenarijų aiškiai identifikuotos situacijos, kuomet įgyjamas didelės įtakos turėjimas atitinkamoje rinkoje. Konkurencijos teisėje nėra numatyta draudimo nustatyti ūkio subjektą, kaip turintį didelę įtaką esant atitinkamos sąlygoms, jei jos yra aiškiai pagrįstos.</p>

	<p>pripažįstamas kaip turintis didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, tik tuo atveju, kai joje susiklosto tam tikros sąlygos.</p>	
	<p>UAB Kauno termofikacijos elektrinė, 2019 m. sausio 11 d. raštas Nr. KTE-S-3</p>	
50.	<p>Tyrimo projekto ataskaitos 6 skyriaus 4 punkte siūloma praktiškai visas tretinio galios rezervo aukcione dalyvavusias elektrines pripažinti turinčiomis didelę įtaką tais atvejais kai perdavimo sistemos operatoriui pateikus gamybos įrenginių pajėgumų poreikį ateinantiems metams yra lygus visų šias paslaugas galinčių teikti elektros energijos gamintojų turimajai galiai. Minėto skyriaus 5 punkte siūloma visoms tretinio galios rezervo aukcione dalyvavusioms elektrinėms nustatyti prievolę įdiegti reguliacinę apskaitą. Todėl, siūloma:</p> <p>1. Papildyti Tyrimo ataskaitos 4.5.1.3.3 poskyrį nurodant kokią sumarinę galia (MW) buvo reikalinga perdavimo sistemos operatoriui 2019 metams, koku būdu rinkos dalyviai buvo informuojami apie laukiamą galios poreikį ir pateikiant šalies patikimai prieinamos galios balansą.</p> <p>2. Patikslinti 6 skyriaus 4 punktą, jį išdėstant nauja redakcija:</p> <p><i>„Pripažinti AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“, UAB Kauno termofikacijos elektrinę ir „Lietuvos energijos gamyba“, AB didelę įtaką turinčiais asmenimis tais atvejais, kai perdavimo sistemos operatoriui iki tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono pradžios, viešai pateikus gamybos įrenginių pajėgumų poreikį ateinantiems metams, šis poreikis tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle ir antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui paslaugos rinkoje bei tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje ir izoliuoto darbo užtikrinimui yra lygus visų šias paslaugas galinčių teikti elektros energijos gamintojų turimajai galiai;</i></p> <p>3. Patikslinti 6 skyriaus 5 punktą, jį išdėstant nauja redakcija:</p> <p><i>„5. Tais atvejais, kai AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė ir „Lietuvos energijos gamyba“, AB pripažinti didelę įtaką</i></p>	<p>Iš dalies atsižvelgta.</p> <p>Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.</p>

turinčiais asmenimis, nustatyti didelę įtaką turintiems asmenims „Lietuvos energijos gamyba“, AB, AB „Panevėžio energija“, AB „Orlen Lietuva“, UAB Kauno termofikacijos elektrinei įpareigojimą tvarkyti apskaitą atskiriant pajamas, sąnaudas, turtą ir įsipareigojimus, susijusius su atitinkamos rezervinės galios paslaugos teikimu, pagal Komisijos nustatytus sąnaudų apskaitos atskyrimo ir paskirstymo reikalavimus **nuo sprendimo pripažinti didelę įtaką turinčiu asmeniu paskelbimo dienos**“.

4. Papildyti Tyrimo projekto 4.5.1.3.3 punkto 3 ir 4 dalis ir jas išdėstyti nauja redakcija:

„Atsižvelgiant į izoliuoto darbo paslaugos reguliavimą/nereguliavimą, šio scenarijaus atveju elektros energijos gamintojai **2020 m. ir paskesniais metais** nebūtų suinteresuoti dalyvauti Tretinio rezervo arba Tretinio 330 kV rezervo paslaugos aukcionuose, kadangi teikiant izoliuoto darbo bandymo paslaugą jiems būtų užtikrinimas visų pagrįstų būtinųjų sąnaudų padengimas arba, jei paslaugos teikimo kaina nebūtų reguliuojama, tai sudarytų sąlygas gamintojams taikyti nepagrįstai dideles kainas, nes PSO savo funkcijų vykdymui reikalinga izoliuoto darbo paslauga, kurios iš kitų subjektų, įskaitant kaimynines šalis, įsigyti PSO šiuo metu negali.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2018 m. spalio 5 d. organizuotame PSO Tretinio rezervo paslaugos aukcione LEG pateiktame kainos pasiūlyme nebuvo įtrauktos visos šios paslaugos teikimo sąnaudos, t. y. nepriskirtos netiesioginės šių gamybos įrenginių išlaikymo sąnaudos, jas priskiriant kitai paslaugai – Tretinio 330 kV rezervui. Tokia situacija susidarė todėl, kad Tretinio rezervo aukcionas buvo suorganizuotas anksčiau (2018 m. spalio 5 d.) negu PSO nurodė, kad izoliuoto darbo bandyme bus reikalingas visų elektros energijos gamintojų dalyvavimas (2018 m. spalio 9 d.), todėl gamintojai, įskaitant LEG, konkuravo dėl Tretinio rezervo paslaugos teikimo 2019 metams **ir LEG bei kiti tretinio rezervo 2019 metams aukciono dalyviai negalėjo taikyti nepagrįstai dideles kainas ir tuo būdu daryti įtakos izoliuoto darbo paslaugos kainai**“.

51.	<p>Dėl kolektyvinės didelės įtakos rinkoje.</p> <p>Rinkos tyrimas atliekamas vadovaujantis LR Elektros energetikos įstatymo 66 str. pateikta didelės įtakos elektros energijos rinkoje sąvoka. Ši sąvoka yra, iš esmės, analogiška Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 str. formuluotei. Atitinkamai, jos turinys turėtų būti aiškinamas vienodai.</p> <p>ES teismo praktikoje yra įtvirtina, kad dominuojančią padėtį gali turėti du ar daugiau teisiškai vienas nuo kito nepriklausantys ekonominiai subjektai su sąlyga, kad ekonominiu požiūriu jie save pateikia arba specifinėje rinkoje veikia kartu kaip kolektyvinis subjektas. Tai yra — tarp subjektų turi būti ekonominis ryšys ir ekonominė analizė turėtų nustatyti, kad minėti subjektai atitinkamoje rinkoje elgiasi vienodai (T-193/02, Piau, para 110; T-228/97, Irish Sugar, para 46; C-393/92 Almelo, para 42).</p> <p>Taigi, tam, kad asmuo būtų pripažintas kartu su kitais asmenimis užimantis padėtį, prilygintą dominuojančiai, pagal ES teisę, privalo būti nustatytas atitinkamas ekonominis ryšys tarp šių asmenų. Projekte nenustatyti jokie kolektyviai turimą didelę įtaką rinkoje pagrindžiantys ūkio subjektų ryšiai, taip pat nėra nustatyti ir Bendrovės, AB „Panevėžio energija“, UAB Kauno termofikacijos elektrinė ir AB „Lietuvos energijos gamyba“ sąsajumo ryšiai.</p> <p>Tai, kad, nėra nustatytas būtinųjų sąlygų daugetas, neturėtų stebinti, nes jokio ekonominio ryšio tarp tiriamų subjektų ir nėra, o rinkos sąlygas kasmet formuoja ne Bendrovė viena ar kartu su kitais rinkos dalyviais, bet PSO, priimdamas sprendimus dėl rezervinės galios poreikio ir aukciono reglamento. Atitinkamai, Bendrovė nei viena, nei kartu su kitais rinkos dalyviais, neturi galimybės atitinkamoje rinkoje elgtis beveik neatsižvelgdama į konkurentus, klientus ir, galiausiai, vartotojus ir dėl to neturi didelės įtakos tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugų, skirtų antrinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, rinkoje.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta. Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.</p>
52.	<p><i>Dėl sąlygų, kurioms esant Bendrovė su kitais rinkos dalyviais pripažįstama turinčia didelę įtaką elektros energijos rinkoje</i></p> <p>Projekte yra tinkamai įvertintas tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugų – antrinio rezervo atkūrimui ir įtampų valdymui 330 kV perdavimo tinkle pasiūlos pakeičiamumas tik iš vienos pusės ir tik vienintelė AB „Lietuvos energijos gamyba“ gali teikti abi paslaugas. Visgi, Projekte</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta.</p> <p>Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms. Pastebėtina, kad galimybė, jog PSO poreikis bus gali būti lygus visų gamintojų turimiems pajėgumams, galimas, panašus atvejis, tad šis scenarijus buvo vertintinas.</p>

	<p>vertinant rinkos dalyvių kolektyviai turimą didelę įtaką rinkoje ir jų turimus pajėgumus, dėl nežinomų priežasčių, visos paslaugos yra vertinamos kartu.</p> <p>Bendrovė dalyvauja tik tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio rezervo atkūrimui, kurio teikėjai atrenkami taikant konkurencingą atrankos procedūrą – aukcioną. Kaip VKEKK puikiai žinoma, iki šiol vykę abu aukcionai šioje rinkoje baigėsi tų pačių subjektų pergale ne dėl to, kad rinkoje nebuvo daugiau prieinamų pajėgumų, bet dėl konkurencingesnių pasiūlymų. Pvz., aukciono dėl paslaugos teikimo 2019 m. dalyvių bendri pasiūlyti pajėgumai ženkliai viršijo PSO nustatytą poreikį. Panaši situacija susiklostė ir aukcione dėl paslaugos teikimo 2018 m. T. y. rinkoje pajėgumų yra ženkliai daugiau nei PSO skelbiamas poreikis. Jei rinkoje esantys pajėgumai neviršytų 4 PSO poreikio, tuomet ir aukcionai nebūtų rengiami, arba jų reglamentai būtų visiškai kitoks. Todėl, Projekto išvados 4 p. siūlomas visų tretinio rezervo paslaugų sujungimas į vieną, nors tik vienas tiekėjas gali teikti visas šias paslaugas, yra netikslus ir esmingai keičiantis Bendrovės įtakos rinkoje lygmens vertinimą.</p>	
53.	<p>Dėl aukščiau išvardintų priežasčių nepritariame Projekto išvadai pripažinti Bendrovę turinčia didelę įtaką elektros energijos rinkoje:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Projekte nėra nustatyti ryšiai tarp rinkos dalyvių, kurie yra esminė sąlyga kolektyviam didelės įtakos rinkoje konstatavimui; -Bendrovė dalyvauja tik tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio rezervo atkūrimui, rinkoje, todėl vertinant Bendrovės įtaką šioje rinkoje, turi būti vertinami tik šioje rinkoje skelbiamas poreikis ir joje esantys Bendrovės ir kitų rinkos dalyvių pajėgumai. <p>Atitinkamai Bendrovė turėtų būti išbraukta iš Projekto išvadų 5 p. formuluotės.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta.</p> <p>Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.</p>
	Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2019 m. sausio 21 d. raštas Nr. (1.46-41) 6V-138 (R1-654)	
54.	<p>71 psl., 4.4.2 poskyryje nurodoma, kad tretinio 330 kV rezervo paslaugą teikė tikrai vienas elektros gamintojas — LEG. 82 psl. nurodoma, kad tretinio 330 kV rezervo paslaugos rinkoje dominuoja vienas asmuo — LEG, kuris atitinkamai laikomas turinčiu didelę įtaką šioje rinkoje. Tačiau 83 puslapyje, kur ūkio subjektai pripažįstami turinčiais didelę įtaką rinkoje ir nustatomi įpareigojimai, tretinio 330 kV rezervo rinka išvis neminima.</p>	<p>Atsižvelgta. Atliktas redakcinis patikslinimas.</p>

55.	79 psl., 4.5.2 poskyryje sinonimiškai naudojamos kainų spaudimo ir „grobuoniškų“ kainų sąvokos. Pastebėsime, kad konkurencijos teisėje kainų spaudimas ir grobuoniška kainodara laikomi savarankiškais veiksmais (pažeidimais) — pirmasis siejamas su vertikaliuoju stūmimu iš rinkos, o antrasis - su horizontaliuoju. Kainų (arba kitaip dar vadinamas maržos) spaudimas yra vertikalčiai integruoto (veikiančio priešrovinėje ir pasrovinėje rinkoje) ūkio subjekto, dominuojančio priešrovinėje rinkoje ir parduodančio priešrovinę prekę (pvz., esminį išteklių kitų prekių gamybai ar paslaugų teikimui ir pan.) ūkio subjektams, konkuruojantiems su dominuojančiuoju pasrovinėje rinkoje, elgesys. Kainų spaudimas vyksta, kai dominuojantis priešrovinėje rinkoje ūkio subjektas nustato padidintą kainą šioje rinkoje už savo tiekiamą prekę, o pirkėjai nebegali pelningai veikti pasrovinėje rinkoje (marža pasrovinėje rinkoje tampa per maža). Grobuoniška kainodara yra dominuojančio ūkio subjekto strategija, kai jis savo parduodamai prekei nustato žemą kainą (pavyzdžiui, mažesnę už kintamuosius kaštus), ir dėl to konkurentai gali būti išstumiami iš rinkos.	Atsižvelgta. Iš esmės pakoreguotas poskyris, taikomas nepagrįstos kainos (pernelyg didelės arba pernelyg mažos) terminas.
56.	83 psl. 4 punkte keturi ūkio subjektai pripažįstami didelę įtaką turinčiais asmenimis tais atvejais, kai perdavimo sistemos operatoriui pateikus gamybos įrenginių pajėgumų poreikį ateinantiems metams, šis poreikis viršys tretinio aktyviosios galios rezervo ir tretinio 330 kV rezervo paslaugas teikiančių gamintojų turimą galią, būtent, kai bus atliekamas izoliuoto darbo bandymas ir bus reikalingi visi Lietuvoje veikiančios elektros energijos gamintojai. Pastebėsime, kad šiame 4 punkte nėra konkrečiai įvardijama, kokioje rinkoje šie ūkio subjektai pripažįstami turinčiais didelę įtaką.	Atsižvelgta. Atliktas redakcinis patikslinimas.
57.	83 psl. 5 punkte šiems ūkio subjektams nustatomas įpareigojimas tvarkyti apskaitą atskiriant pajamas, sąnaudas, turtą ir išipareigojimus, susijusius su atitinkamos rezervinės galios paslaugos teikimu. Pastebėsime, kad nėra aiškus šio įpareigojimo vykdymo laikotarpis, t. y. ar šis įpareigojimas vykdytinas tik tais konkrečiais atvejais, kai bus vykdomas izoliuoto darbo bandymas, ar visus kalendorinius metus ir pan.	Atsižvelgta. Atliktas įpareigojimų vykdymo patikslinimas.
LITGRID AB 2019 m. sausio 15 d. raštas Nr. SD-624 (reg. Nr. R1-521)		
58.	Komisijos Tyrimo ataskaitos projekto 6 skyriuje nurodytas sprendimo 2 punktas nustato, kad „Lietuvos energijos gamyba“, AB, pripažįstama didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui,	Iš dalies atsižvelgta. Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.

	<p>paslaugos rinkoje, visais atvejais nepriklausomai nuo tretinio aktyviosios galios rezervo kiekio ir aukciono dalyvių skaičiaus. Todėl nėra aišku, koku tikslu reikalingas sprendimo 3 punktas, kuris taip pat nustato, kad „Lietuvos energijos gamyba“, AB, pripažįstama didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlome Tyrimo ataskaitos projekto 6 skyriaus sprendimo 3 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„3. Nepripažinti „Lietuvos energijos gamyba“, AB, didelę įtaką turinčiu asmeniu tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos rinkoje tais atvejais, kai tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui, paslaugos apimtys pilnai gali būti užtikrintos kitų gamintojų (nevertinat „Lietuvos energijos gamyba“, AB).</p>	
59.	<p>Pažymėtina, kad tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugų teikėjų gali būti daugiau nei Komisijos Tyrimo ataskaitos projekto 6 skyriaus sprendimo 4 punkte nurodyta gamintojų. Taip pat reikėtų paminėti, kad šiuo metu Energetikos ministerijoje yra rengiami: (i) Elektros tinklų naudojimo taisyklių pakeitimai (projekto Nr. 18-15344), kuriuose numatoma galimybė tretinio aktyviosios galios rezervo aukcione pasiūlymus teikti elektros energijos gamintojams, prijungtiems prie skirstomųjų elektros tinklų ir kurių vienetinė generatoriaus galia yra 20 MW ir daugiau, bei (iii) Elektros energetikos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo projektas, kad Komisija reguliuotų gamintojų teikiamų paslaugų, izoliuoto darbo užtikrinimui, kainų viršutines ribas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlome Tyrimo ataskaitos projekto 6 skyriaus sprendimo 4 punktą išdėstyti taip:</p> <p>„4. Pripažinti tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono laimėtojus, didelę įtaką turinčiais asmenimis tais atvejais, kai tretinio aktyviosios galios rezervo, skirto antrinio avarinio aktyviosios galios rezervo atkūrimui poreikis yra didesnis arba lygus visų tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono dalyvių pasiūlytai galiai.“</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta. Patikslintas didelę įtaką turinčių subjektų vertinimas. Iš esmės pakoreguoti numatomi įpareigojimai įmonėms.</p>